

NIT, 24. 11. 2020

CELIČNO DIHANJE

1. Oglej si film z naslovom [Kaj potrebuje vsaka žival](#)

<https://www.radovednih-pet.si/vsebine/rp5-nit-sdz-osn/#>

2. PREBERI:

Za vsa živa bitja je značilno, da dihamo. Kako dihamo ljudje, si se učil v 4. razredu. Podobno dihamo tudi živali. Eni si pomagamo s pljuči, drugi s škrkami ali kožo, žuželke spet dihamo drugače. Ampak vsi z dihanjem dovajamo kisik v organizem. Človek kisik dovaja v pljuča, ta ga po krvi pošiljajo do vsake celice.

Kaj pa rastline?

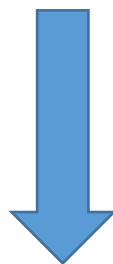
Nekateri mislijo, da rastline ne dihamo, ali da rastline dihamo samo ponoči. Niti eni niti drugi nimajo prav. **Rastline pravzaprav ne dihamo kot ljudje in živali.** Kisik, ki ga potrebujejo, preko majhnih odprtin – listnih rež, prehaja direktno v celice. Tam pa poteka CELIČNO DIHANJE. Rastline tako dihamo samo s celicami.

Kaj pa ljudje in živali? Torej. Poznamo dve vrsti dihanja. Eno je dihanje s pljuči, škrkami, kožo pri človeku in živalih. Drugo pa je dihanje, ki poteka v celicah človeka, živali in rastlin. Ta proces imenujemo CELIČNO DIHANJE.

Lahko si še enkrat pogledaš film o fotosintezi in celičnem dihanju.

<https://www.youtube.com/watch?v=hv3Gbsf2n-A>

2. V učbeniku preberi besedilo na strani 25 in 26.

ZAPIS V ZVEZKE:

CELIČNO DIHANJE

Poznamo dve vrsti dihanja:

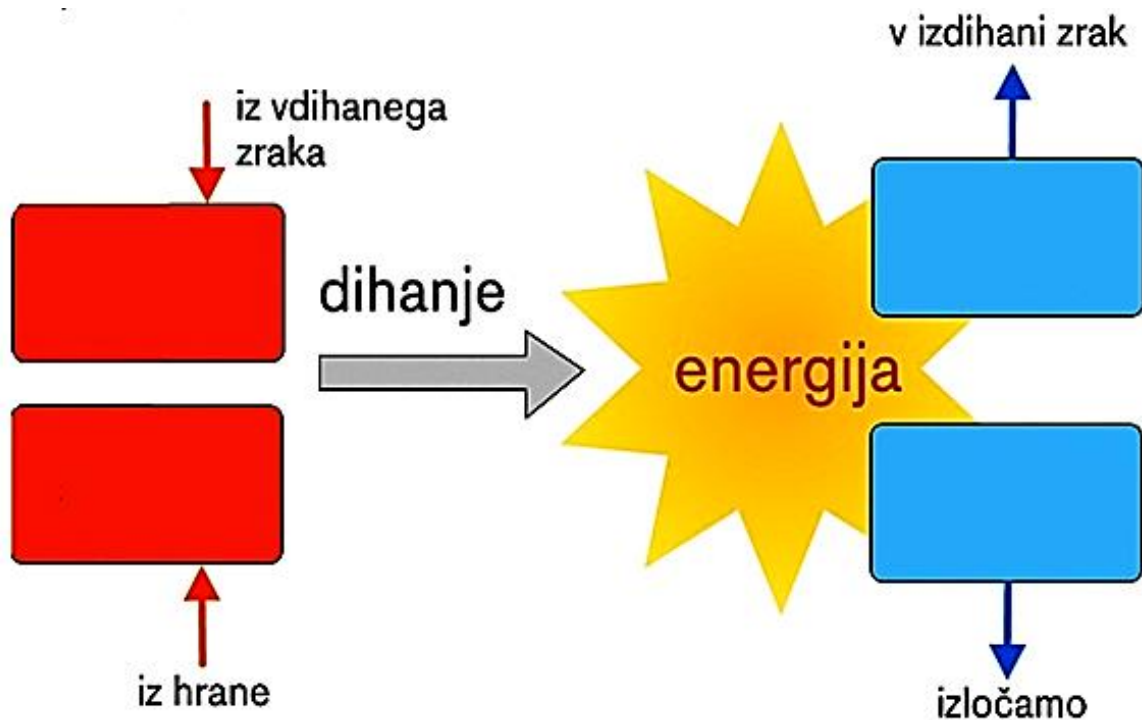
1.) eno je dihanje s PLJUČI (ljudje, živali) in

2.) dihanje, ki poteka v CELICAH ljudi, živali in rastlin – **CELIČNO DIHANJE.**

V dihanju, ki poteka v celicah, se iz HRANE ob prisotnosti KISIKA sprosti ENERGIJA. Ob tem pa nastajata še OGLJIKOV DIOKSID in VODA.

Celično dihanje poteka podnevi in ponoči v celicah vseh živih bitij: bakterijah, rastlinah, živalih in ljudeh.

V zvezek preriši spodnjo shemo. V rdeča in modra okvirčka pravilno vpiši: **SLADKOR, OGLJIKOV DIOKSID, KISIK, VODA.**

V učbeniku, stran 25 si oglej:

Primerjava fotosinteze in celičnega dihanja

	FOTOSINTEZA	CELIČNO DIHANJE
KDAJ	podnevi	podnevi in ponoči
KJE	v rastlini	v vseh živih bitjih
KAJ NASTAJA?	sladkor in kisik	voda in ogljikov dioksid
KAJ SE PORABLJA?	voda in ogljikov dioksid	sladkor in kisik
ENERGIJA	se porablja	se sprošča

UGOTOVIL BOŠ, DA STA FOTOSINTEZA IN CELIČNO DIHANJE OBRATNA PROCESA.

ALI VEŠ:

- Brez hrane lahko preživimo nekaj tednov, brez pijače nekaj dni, brez dihanja pa le nekaj minut.
- Ljudje dihamo s pljuči.
- Dvoživke dihajo s pljuči in kožo.
- Ribe dihajo s škrkami.
- Žuželke dihajo z vzdušnicami ali zračnicami.